

GIMNAZIJA JURIJA VEGE IDRIJA
ŠTUDENTOVSKA 16
5280 IDRIJA

SAMOEVALVACIJSKO POROČILO ZA LETO 2018

Idrija, februar 2019

KAZALO

UVOD	3
SPREMLJANJE ŠTUDIJSKE POTI – USPEŠNOST PRI VPISU V VIŠJEŠOLSKE, DODIPLOMSKE IN ENOVITE MAGISTRSKE ŠTUDIJE	3
Maturanti programa strojni tehnik 2018	3
Maturanti gimnazije 2018	4
USPEŠNOST DIJAKOV NA PUD-u (Praktično izobraževanje pri delodajalcu)	9
ZADOVOLJSTVO Z IZBIRO SREDNJE ŠOLE	11
OBREMENJENOST DIJAKOV	14

UVOD

V letu 2018 smo ponovno preverjali uspešnost naših maturantov pri vpisu v nadaljnje izobraževanje. Nadaljevali smo s spremljanjem uspešnosti dijakov programov strojni tehnik in mehatronik operater pri opravljanju praktičnega usposabljanja pri delodajalcih. Preverjali smo tudi zadovoljstvo z izbiro srednje šole pri prvošolcih in obremenjenost dijakov s šolskim delom.

SPREMLJANJE ŠTUDIJSKE POTI – USPEŠNOST PRI VPISU V VIŠJEŠOLSKE, DODIPLOMSKE IN ENOVITE MAGISTRSKE ŠTUDIJE

Maturanti programa strojni tehnik 2018

V šolskem letu 2017/18 je bilo v zaključni letnik vpisanih 15 dijakov. 4 dijaki poklicen mature niso opravili in se zato tudi niso mogli vpisati v nadaljnje izobraževanje. Eden izmed teh štirih ni zaključil 4. letnika in ni mogel opravljati mature.

Decembra 2018 smo dijake po elektronski pošti zaprosili, da izpolnijo vprašalnik v elektronski obliki. Na naše povabilo so je odzvalo 9 dijakov, nekateri med njimi pa so vprašalnik nepopolno izpolnili.

Vpis v nadaljnje izobraževanje

- 2 dijaka sta se vpisala na **Višjo strokovno šolo Postojna** v višješolski program **strojništvo**,
- 2 dijaka sta se vpisala na **Fakulteto za računalništvo in informatiko** na visokošolski program **računalništvo in informatika**,
- 2 dijaka se je vpisala na **Fakulteto za strojništvo** na visokošolski projektno aplikativni program **strojništvo**.

Vseh 6 dijakov je bilo sprejetih v prvem vpisnem roku na svojo prvo izbiro, ki so jo navedli v prijavi.

1 dijak se je zaposlil, 1 išče zaposlitev, 1 dijak pa je označil možnost »Drugo«.

Dijaki so pohvalili učitelje strokovnih predmetov, ki so jih dobro pripravili na maturo.

Dijakoma, ki sta se vpisala na Fakulteto za računalništvo in informatiko primanjkuje znanja informatike, obenem pa se zavedata, da sta spremenila področje izobraževanja in je to razumljivo. Eden od njiju meni, da je matematika na fakulteti občutno zahtevnejša kot v srednji šoli.

Eden izmed dijakov visokošolskega programa strojništvo predlaga vključitev opisne geometrije v učni program.

Maturanti gimnazije 2018

V šolskem letu 2017/18 je bilo v zaključni letnik vpisanih 57 dijakov gimnazijskega programa. 4 dijaki splošne mature niso opravili in se zato tudi niso mogli vpisati v nadaljnje izobraževanje.

Decembra 2018 smo dijake po elektronski pošti zaprosili, da izpolnijo vprašalnik v elektronski obliki. Na naše povabilo so je odzvalo 37 dijakov (64,9 %) (15 moških in 22 žensk), nekateri med njimi pa so vprašalnik nepopolno izpolnili.

1.) Izbira univerze

Vpisal-a sem se na:	<i>f</i>
Univerzo v Ljubljani	34
Univerzo na Primorskem	1
Nisem se vpisal-a.	2

En dijak, ki se v letošnjem študijskem letu ni vpisal, je imel v 4. letniku zadosten uspeh in označil odgovor, da v letošnjem šolskem letu mature ni opravljal, kar je neresničen podatek. Maturu so opravljali vsi, res pa je, da je vsi niso tudi uspešno opravili.

Drug dijak, ki se v letošnjem šolskem letu ni vpisal, je imel v 4. letniku prav dober uspeh in na maturi dosegel 24 točk. Na fakulteto se namerava vpisati v naslednjem šolskem letu, to leto si je vzel prosto in nabira delovne izkušnje v tujini.

2.) Študijsko področje: fakultete in programi

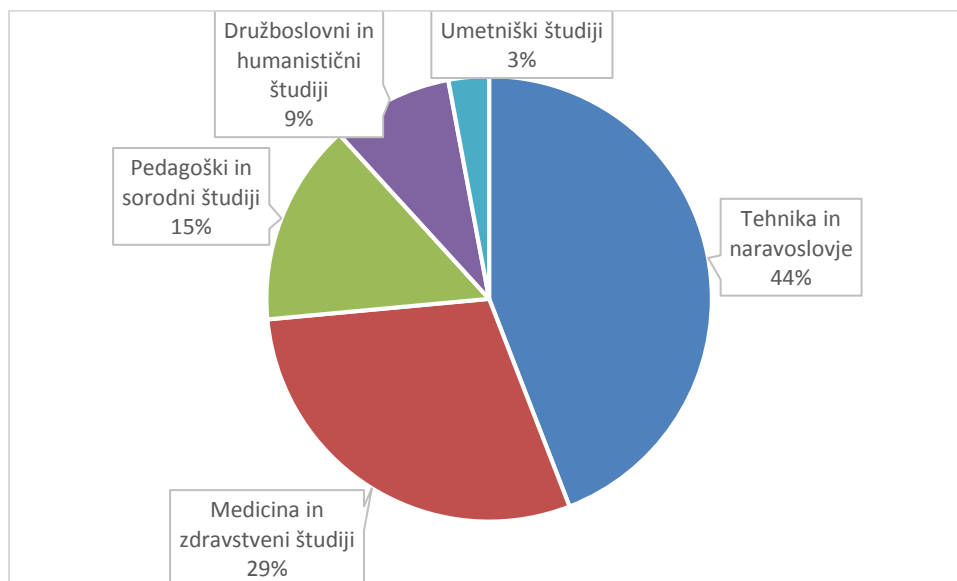
Tehniko in naravoslovje (Biotehniška fakulteta: programa zootehnika, živilstvo in prehrana – 5 dijakov; Fakulteta za elektrotehniko: elektrotehnika, multimedija – 4 dijaki; Fakulteta za matematiko in fiziko: fizika, finančna matematika – 3 dijaki; Fakulteta za računalništvo in informatiko: računalništvo in informatika – 1 dijak; Naravoslovnotehnična fakulteta: inženirstvo materialov – 1 dijak; Fakulteta za strojništvo: strojništvo – 1 dijak) je izbralo skupno 15 dijakov, ki so odgovorili na anketo.

Medicino in zdravstvene študije (Medicinska fakulteta: splošna medicina – 6 dijakov; Fakulteta za vede o zdravju: zdravstvena nega – 1 dijak; Zdravstvena fakulteta: zdravstvena nega – 1 dijak; Fakulteta za farmacijo: farmacija – 1 dijak; Veterinarska fakulteta: veterina – 1 dijak) je izbralo skupno 10 dijakov.

Pedagoške in sorodne študije (Pedagoška fakulteta: razredni pouk, dvopredmetni učitelj za biologijo in gospodinjstvo, računalništvo-matematika – 4 dijaki; Fakulteta za šport: športna vzgoja – 1 dijak) je izbralo skupno 5 dijakov.

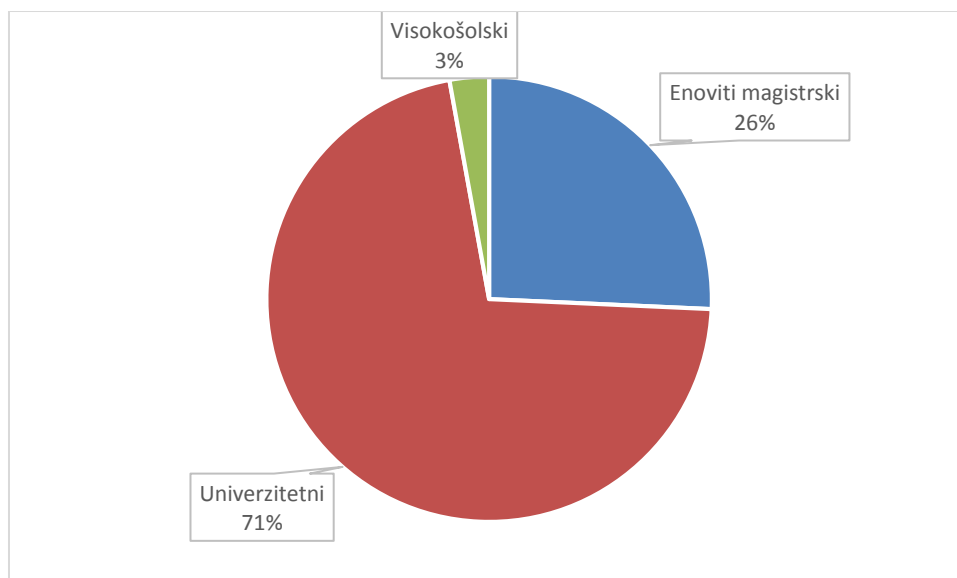
Družboslovne in humanistične študije (Filozofska fakulteta: psihologija, umetnostna zgodovina – 2 dijaka; Fakulteta za upravo: upravljanje javnega sektorja: 1 dijak) so izbrali 3 dijaki.

Na **umetniške študije** (Fakulteta za arhitekturo: arhitektura – 1 dijak) se je vpisal 1 dijak.

3.) Stopnja študija

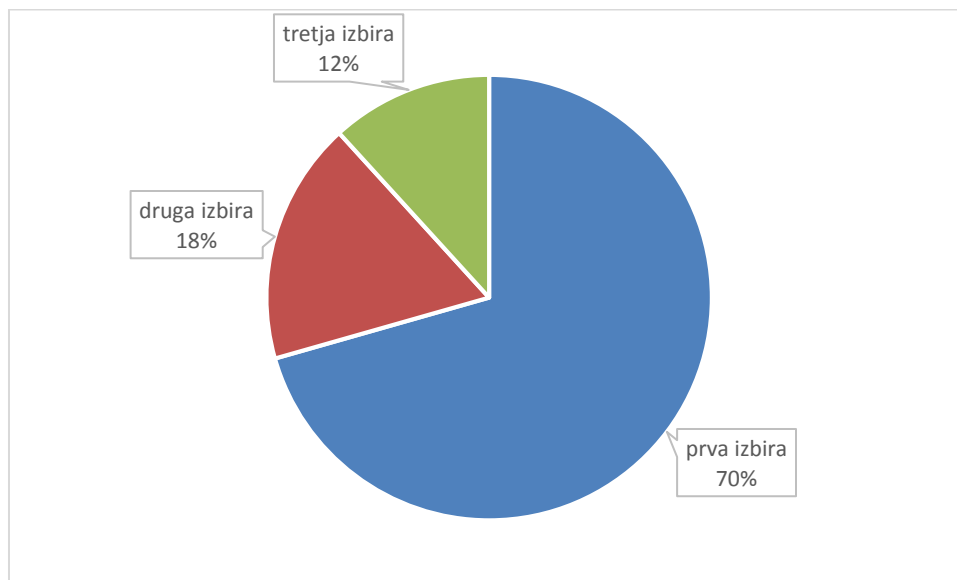
Stopnja študija:	<i>f</i>
Enoviti magistrski	9
Univerzitetni	25
Visokošolski	1

4.) Uresničitev želje glede študija

Večina dijakov, ki je sodelovala v anketi, se je v precejšnji meri uspela vpisati v program, ki so ga na prijavi navedli kot prvo željo.

Študij, na katerega sem se vpisal-a, je bil moja:	<i>f</i>
prva izbira	24
druga izbira	6
tretja izbira	4

5.) Vpis v razpisnem roku

Večina maturantov (31), ki so sodelovali v anketi, se je vpisala v prvem razpisnem roku. 3 dijaki so se vpisali v drugem razpisnem roku.

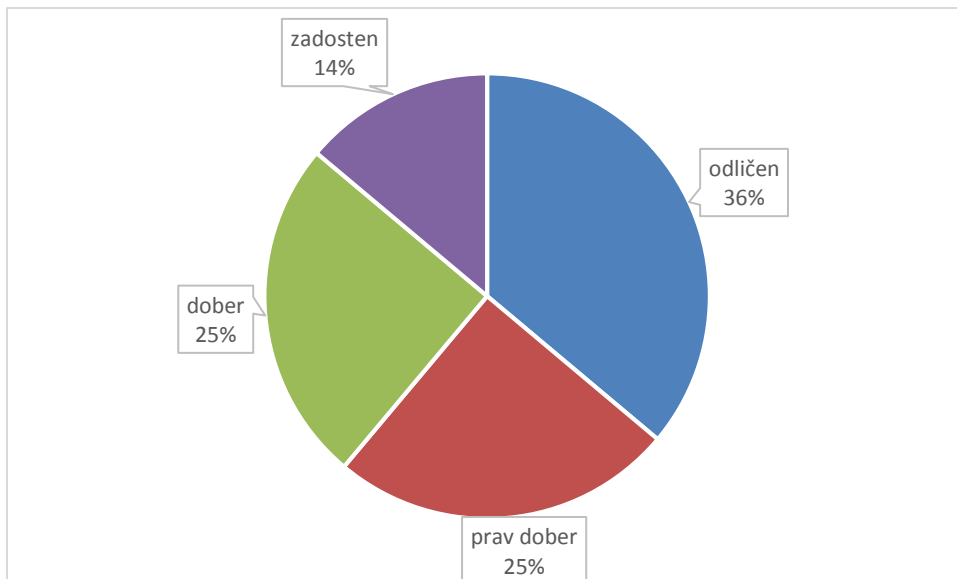
Dijaki, ki so se vpisali v 2. roku, so imeli nekoliko nižji učni uspeh in splošni uspeh na maturi:

- Zadosten učni uspeh; 13 točk na maturi
- Zadosten učni uspeh; 16 točk na maturi
- Dober učni uspeh; 15 točk na maturi

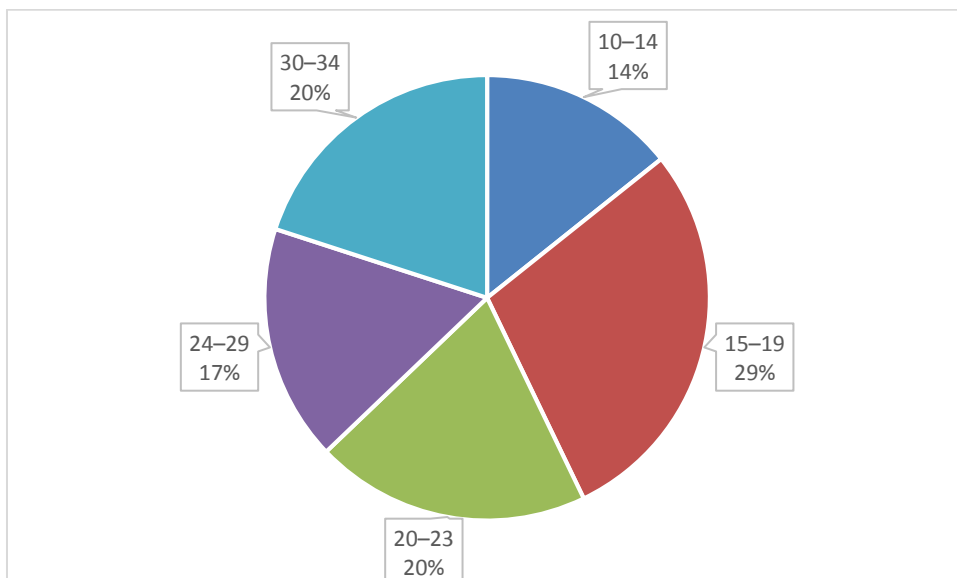
6.) Uspeh v 4. letniku in na splošni maturi

Dijaki, ki so sodelovali v anketi, so imeli nekoliko višji učni uspeh in splošni uspeh na maturi.

Učni uspeh v 4. letniku:	<i>f</i>
odličen	13
prav dober	9
dober	9
zadosten	5

Število točk na splošni maturi:	<i>f</i>
10–14	5
15–19	10
20–23	7
24–29	6
30–34	7

8.) Vpliv šolanja na GJV na vpis na študij

Dijake smo na koncu vprašali, kako je po njihovem mnenju šolanje na GJV vplivalo na uspeh pri vpisu na študij.

Nekaj dijakov se je vpisalo na študijski program brez omejitve vpisa. Večina dijakov pa je šolanje na GJV ocenilo pozitivno, menili so, da jim je šolanje odlično opremilo z znanjem in omogočilo, da so dobro opravili maturo. Dober rezultat na maturi pa je bil ključen za dijake, ki so se prijavili na študijske programe z omejitvijo vpisa. Nekateri opažajo, da imajo v primerjavi s študenti z drugih srednjih šol boljše predznanje. Kot ključno so prepoznali tudi to, da jih je šolanje na GJV opremilo z znanjem, kako se učiti, in učnimi navadami.

Povzetek

Vprašalnik je izpolnilo približno dve tretjini dijakov. Želeli bi si večjega odziva, da bi dobili popolnejše informacije.

Spodbudno je, da so se strojni tehniki uspeli vpisati v nadaljnje izobraževanje v prvem roku na svojo prvo izbiro ali se zaposliti. Le eden je v času izpolnjevanja ankete iskal zaposlitev. Večina nadaljuje izobraževanje na področju strojništva, nekateri pa zamenjajo področje in se, razumljivo, soočajo s pomanjkanjem predznanja.

Skoraj vsi naši gimnazijski maturanti, ki se vpisujejo v nadaljnje izobraževanje, se vpišejo na Univerzo v Ljubljani, kar je zaradi bližine razumljivo. Večina izbere tehnični ali naravoslovni študijski program (44 %) ali medicino in zdravstvene študije (29 %), sledijo pedagoški študiji (15 %). Le manjši delež se odloča za družboslovne in humanistične študije (9 %) ali umetniške študije (3 %), kar si lahko razlagamo tudi z nižjo zaposljivostjo posameznikov s tako izobrazbo. Skoraj vsi izberejo enovite magistrske ali univerzitetne študijske programe. Večina gimnazijskih maturantov se je vpisala v prvem razpisnem roku. Dijaki, ki so se vpisali v drugem razpisnem roku, so imeli nekoliko nižji učni uspeh in splošni uspeh na maturi. Več kot dvema tretjinama gimnazijskih maturantov se je uspelo vpisati na prvo izbiro, ostali so se vpisali na drugo ali tretjo izbiro.

Večina maturantov šolanje na GJV pozitivno ocenjuje. Menijo, da jih je dobro opremilo z znanjem in omogočilo dober rezultat na maturi.

Ana Bajt, šolska svetovalna služba

USPEŠNOST DIJAKOV NA PUD-u (Praktično izobraževanje pri delodajalcu)

V vseh programih smo PUD izvedli v skladu z učnim načrtom. Praktično usposabljanje z delom pri delodajalcu so dijaki opravljali v 25 podjetjih, ki so navedena tudi na spletni strani šole. Delodajalci z več dijaki so prikazani v Tabeli 1. Trije dijaki 3. letnika strojni tehnik so bili preko projekta Erasmus+ na praksi v tujini.

Tabela 1: Razporeditev dijakov po delodajalcih v zadnjih dveh šolskih letih

Podjetje	Število dijakov 2016/17	Število dijakov 2017/18
vsa podjetja skupine Hidria	28	30
vsa podjetja skupine Kolektor	25	36
Lindab	7	6
Viro	5	2
EMOK	3	5
Hojak	3	3
Albatros Pro	2	0
Avtoremont Miro Sedej	2	1
OKK	2	3
Almat	/	2
Alpfrigo	/	2
Vine	/	2
Ostali delodajalci	22	14

Izvedli smo evalvacijo uspešnosti dijakov na praksi. Mentorje smo ob zaključku PUD-a prosili za oceno dijakov glede na kriterije napisane v Tabeli 2, zopet primerjalno na prejšnje šolsko leto.

Tabela 2: Uspešnost dijakov na PUD-u

Stopnje: 5 – zelo uspešno, 4 – uspešno, 3 – dobro, 2 – zadovoljivo, 1 - nezadovoljivo

Kriteriji	STROJNI TEHNIK		MEHATRONIK OPERATER	
	2016/17	2017/2018	2016/17	2017/2018
1. Praktična znanja	4,4	4,4	3,9	4,1
2. Teoretična znanja o stroki	4,2	4,2	3,7	4,0
3. Spretnost, iznajdljivost	4,6	4,6	3,9	4,2
4. Komunikativnost	4,5	4,6	4,2	4,5
5. Odnos do dela, aktivnost pri delu	4,7	4,8	4,2	4,5
6. Samostojnost, zanesljivost pri delu	4,4	4,6	3,8	4,2
7. Izdelava poročila o praktičnem izobraževanju	4,2	4,4	3,5	4,0

Odzvalo se je 90% mentorjev. Povprečne ocene se razlikujejo predvsem glede na program izobraževanja. Delodajalci (mentorji) dijake programa strojni tehnik (T) ocenjujejo kot zelo dobre in jih pretežno ocenjujejo z oceno med uspešno in zelo uspešno. Dijaki programa mehatronik operater (M) so nekoliko šibkejši, vendar se je glede na lanskoletne ankete stanje precej izboljšalo. Izstopajo dijaki 3.T, ki pri praktičnih znanjih, odnosu do dela in samostojnosti, izračunana povprečja presegajo za 0,3 ocene, dijaki 3.M pa za 0,2 ocene ali več. Najnižje ocene so še vedno pri kriterijih teoretična znanja o stroki in izdelava poročila. Vendar, kot je videti iz primerjav med šolskima letoma, se s skupnimi prizadevanji učiteljev in mentorjev stanje popravlja. Zelo razveseljivo pa je, da imajo dijaki obeh programov zelo dober odnos do dela, so spretni in iznajdljivi, kar je za izbrana poklica zelo pomembno.

V tekočem šolskem letu poleg že uveljavljene mentorjeve evalvacije dijaka, izvajamo ankete med mentorji pri delodajalcih o njihovem pogledu na prakso in med dijaki po opravljeni praksi. Evalvacijo prakse s strani dijakov do sedaj še nismo merili, razen pri dijakih, ki so bili na praksi v tujini. Ker je za izvedbo dejavnosti pomembno zadovoljstvo obeh udeležencev, bomo z omenjeno anketo poskušali pridobiti tudi njihovo mnenje. S pomočjo rezultatov in primerjave z že zbranimi podatki želimo izboljšati šibkejša področja in odpraviti izkazane pomanjkljivosti.

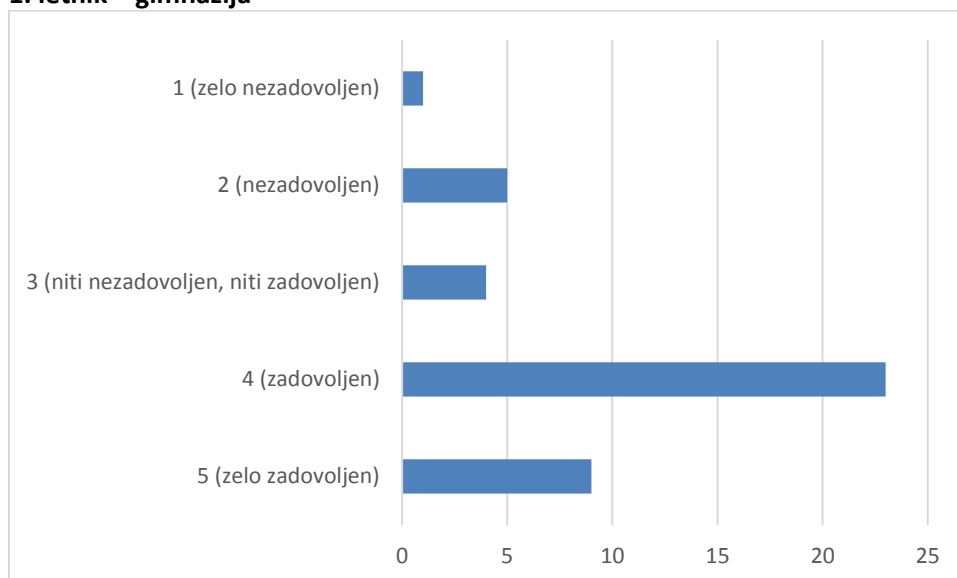
Valerija Šemrl Kosmač, organizatorica PUD

ZADOVOLJSTVO Z IZBIRO SREDNJE ŠOLE

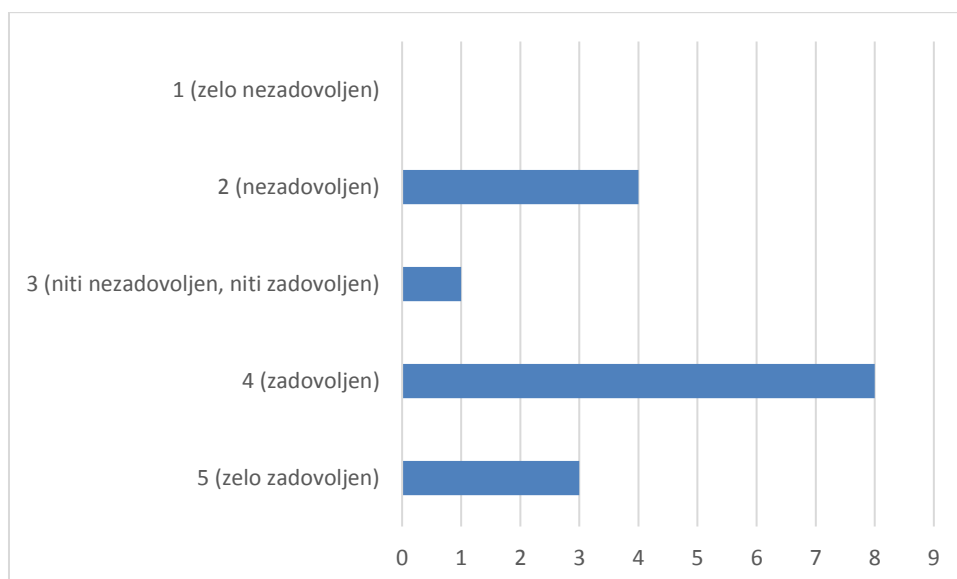
Decembra 2018 smo dijake prvih letnikov spraševali o zadovoljstvu z izbiro srednje šole. Dijaki so izpolnjevali anketo v elektronski verziji. Rezultati so zbrani po programih.

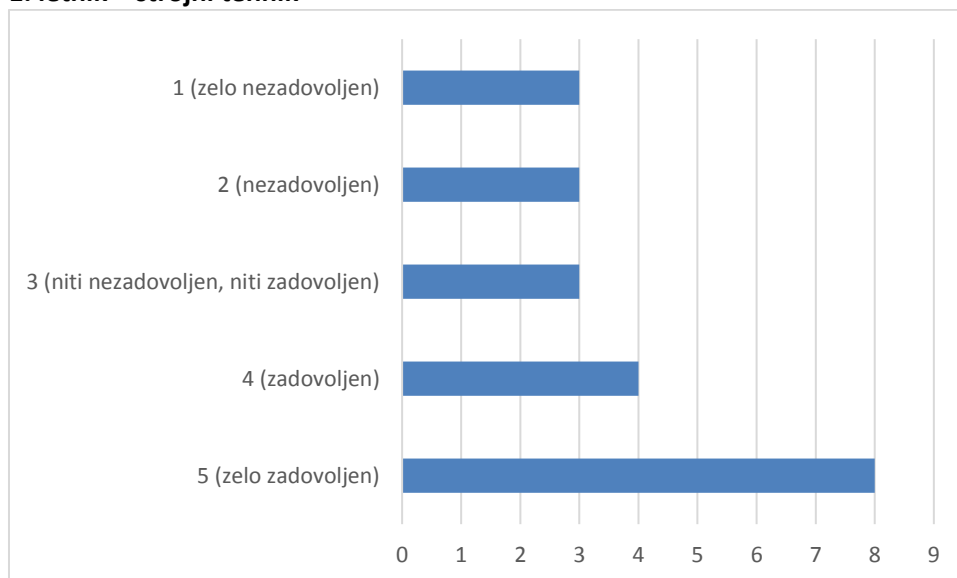
V kolikšni meri si zadovoljen z izbiro srednje šole?

1. letnik – gimnazija

1. letnik – mehatronik operater

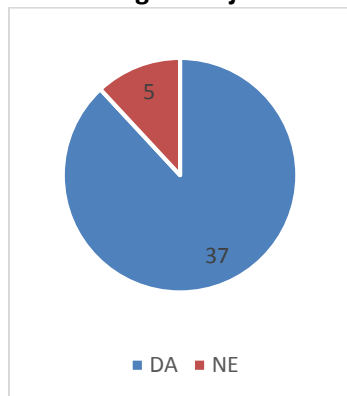

1. letnik – strojni tehnik

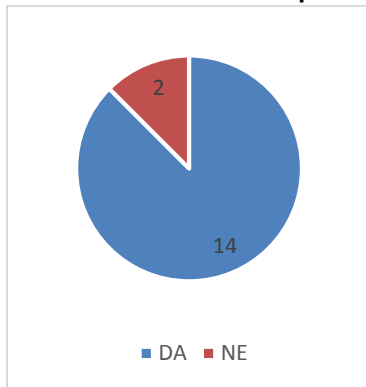
V kolikšni meri si zadovoljen (1: zelo nezadovoljen - 5: zelo zadovoljen)

	s počutjem v razredu?	z odnosom učiteljev do dijakov?
1. A - gimnazija	4,5	4
1. B – gimnazija	3,9	4,1
1. M – mehatronik operater	3,5	4,1
1. T – strojni tehnik	4,2	3,7

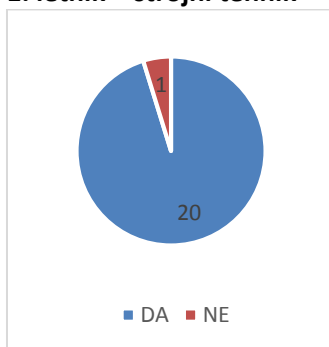
Dijaki so v večji meri zadovoljni z izbiro srednje šole. Všeč jim je vzdušje na šoli in dobri odnosi v oddelkih, odnos profesorjev do dijakov ocenjujejo pozitivno, program jih zanima, nekaterim pa težave predstavlja zahtevnost programa.

Ali bi letošnjim devetošolcem priporočil našo šolo?**1. letnik – gimnazija**

1. letnik – mehatronik operater

1. letnik – strojni tehnik

Večina dijakov bi Gimnazijo Jurija Vege priporočila tudi bodočim dijakom. Kot glavne razloge za to so dijaki izpostavili kvaliteten pouk, dobro vzdušje in odnose s profesorji, bližino domačemu okolju ter dejstvo, da smo majhna šola, kjer vsak dijak šteje.

Vzroki nezadovoljstva pri nekaterih dijakih v komentarjih niso bili jasno izraženi.

Ana Bajt, šolska svetovalna služba

OBREMENJENOST DIJAKOV

Na Gimnaziji Jurija Vege Idrija smo si v šolskem letu 2017/18 zadali cilj, da bi učenci čim več učnih ciljev dosegli v času pouka. Ob koncu leta (maj 2018) smo želeli preveriti, koliko so dijaki obremenjeni s šolskim delom. Nalogo sem nekoliko razširila in rezultate uporabila tudi za seminarsko nalogo pri opravljanju strokovnega izpita za področje vzgoje in izobraževanja. V samoevalvacijskem poročilu je predstavljen del rezultatov, ki zadeva šolsko delo.

V seminarski nalogi sem med drugim preverjala naslednja raziskovalna vprašanja:

1. Koliko ur dnevno dijaki porabijo za učenje? Ali pri tem obstajajo razlike med spoloma in med izobraževalnimi programi?
2. Ali obstaja povezava med dnevno količino učenja in splošnim učnim uspehom? Ali pri tem obstajajo razlike med spoloma in med izobraževalnimi programi?
3. Kako dijaki ocenjujejo svojo obremenjenost? Ali pri tem obstajajo razlike med spoloma, letniki, izobraževalnimi programi in splošnimi učnimi uspehi?

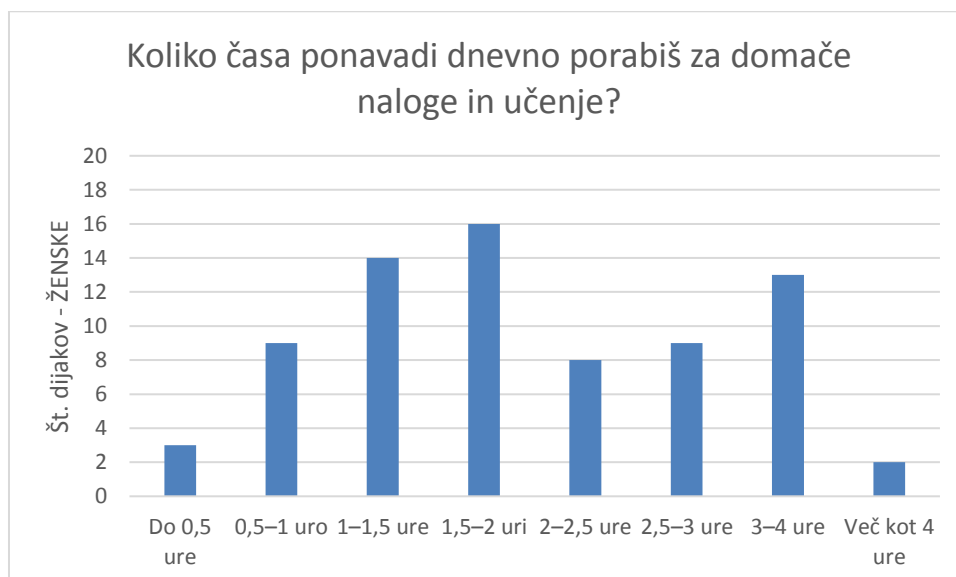
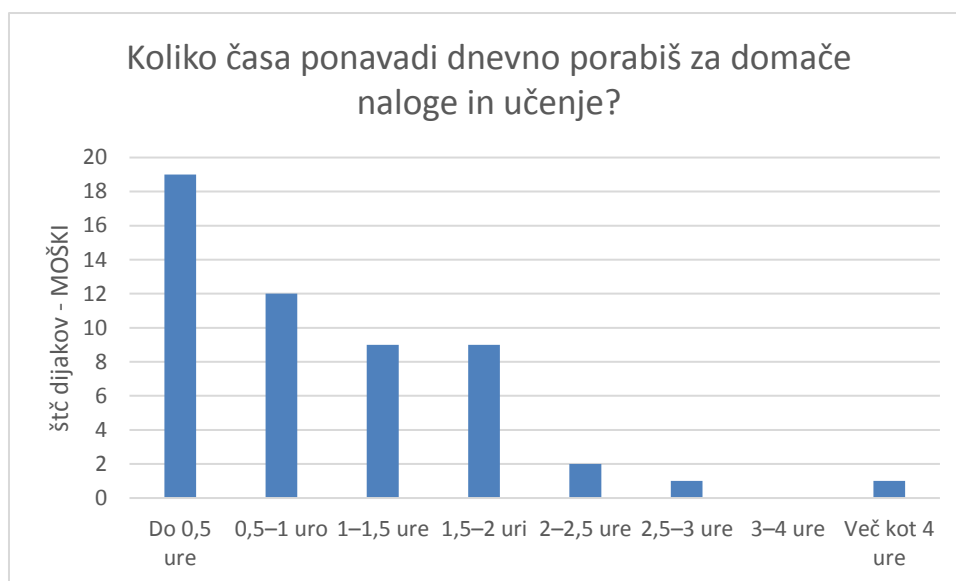
V raziskavi je sodelovalo 227 dijakov. 127 dijakov (55,9 %) se izobražuje v prvem, drugem ali tretjem letniku programa gimnazija, 71 dijakov (31,3 %) se izobražuje v prvem, drugem ali tretjem letniku programa strojni tehnik, 29 dijakov (12,8 %) pa v prvem ali drugem letniku programa mehatronik operater. Od 127 gimnazijcev je bilo 53 moških (41,7 %) in 74 žensk (58,3 %). Pri strojnih tehnikih in mehatronikih zaradi nizkega števila žensk in zagotavljanja anonimnosti udeležencev nisem ločevala po spolu. Primerjave med spoloma so zato izpeljane le pri gimnazijcih.

Zaradi preglednosti so rezultati navedeni po vrstnem redu po pripadajočih raziskovalnih vprašanjih.

1. Koliko ur dnevno dijaki porabijo za učenje? Ali pri tem obstajajo razlike med spoloma in med izobraževalnimi programi?

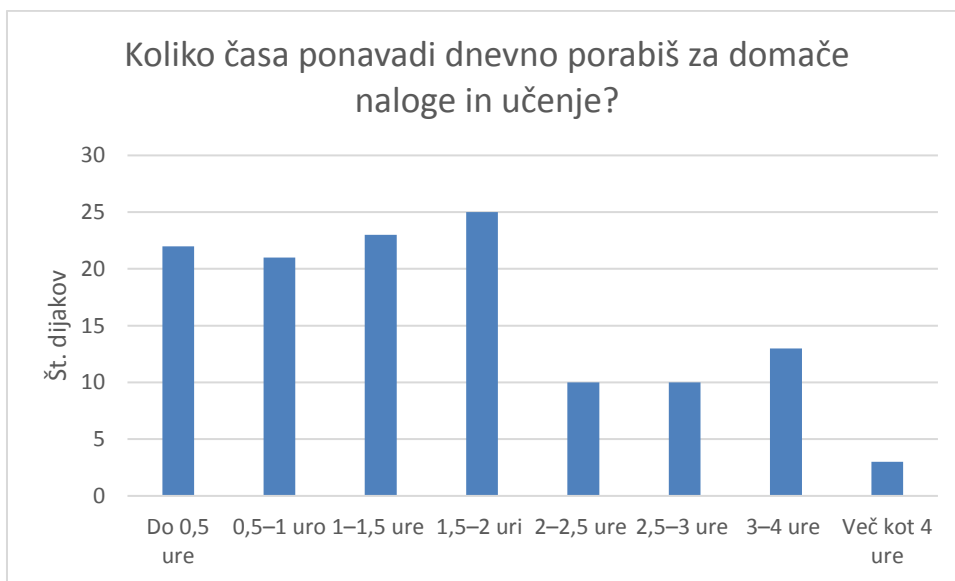
Med dijaki se pojavljajo velike individualne razlike. Veliko dijakov šolskemu delu doma nameni do pol ure ali do eno uro dnevno, kar nekaj dijakov (predvsem gimnazijcev) pa za učenje in domače naloge dnevno porabi več kot 2 uri in pol.

S pomočjo Mann-Whitneyevega testa sem preverila razlike med spoloma. Med gimnazijci in gimnazijkami obstaja statistično pomembna razlika v količini časa, ki jo dnevno porabijo za učenje in domače naloge ($U = 3107$, $p < 0,01$). Gimnazijke porabijo več časa za učenje in domače naloge kot gimnazijci, kar je razvidno iz spodnjih grafov.

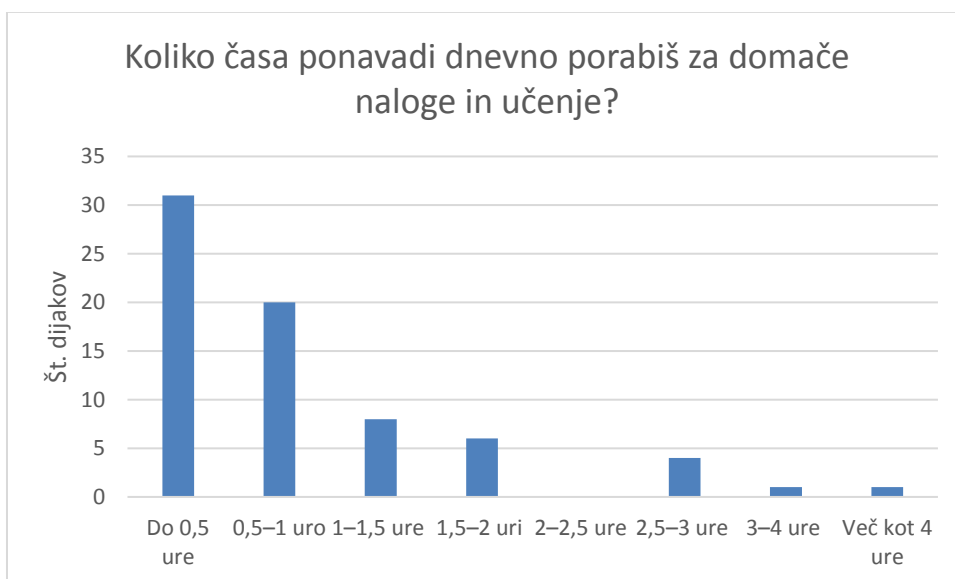

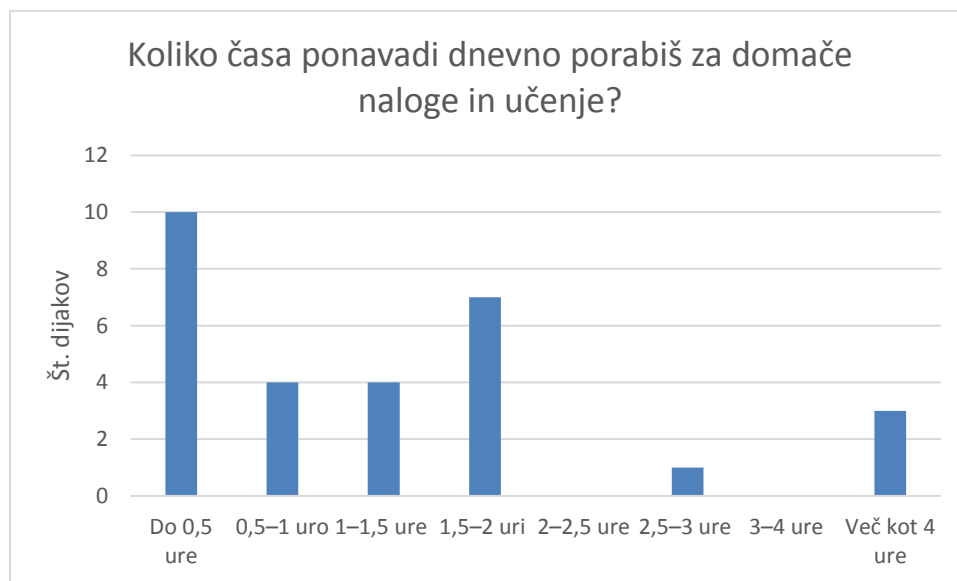
S pomočjo Kruskal-Wallisovega testa sem preverila razlike med izobraževalnimi programi. Med dijaki različnih izobraževalnih programov obstajajo statistično pomembne razlike v količini časa, ki jo dnevno porabijo za učenje in domače naloge ($\chi^2(2) = 26,3, p < 0,01$). Gimnazijci porabijo največ časa za šolo. Večina strojnih tehnikov za šolo dnevno porabi do pol ure ali do 1 uro časa. Pri mehatronikih pa se pojavljajo večje razlike med posamezniki – za šolsko delo porabijo do 2 uri dnevno.

Gimnazija (N = 127)

Strojni tehnik (N = 71)

Mehatronik operater (N = 29)

2. Ali obstaja povezava med dnevno količino učenja in splošnim učnim uspehom? Ali pri tem obstajajo razlike med spoloma in med izobraževalnimi programi?

Pri gimnazijah tako pri dekletih kot pri fantih korelacije med dnevno količino učenja in splošnim učnim uspehom niso statistično pomembne.

Tudi po posameznih izobraževalnih programih ni statistično pomembnih korelacij med dnevno količino učenja in splošnim učnim uspehom dijakov.

3. Kako dijaki ocenjujejo svojo obremenjenost? Ali pri tem obstajajo razlike med spoloma, letniki, izobraževalnimi programi in splošnimi učnimi uspehi?

Večini dijakov trenutna obremenitev ustreza.

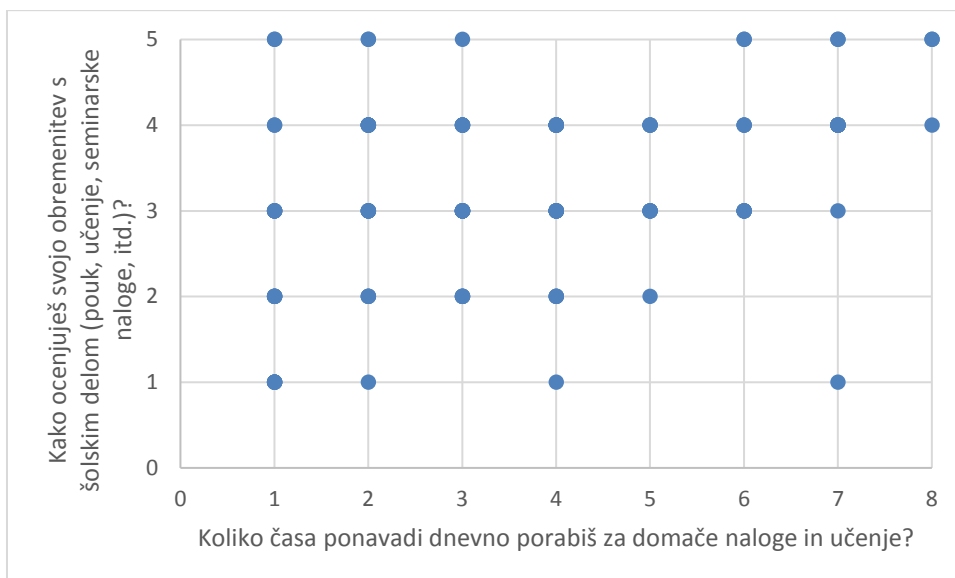
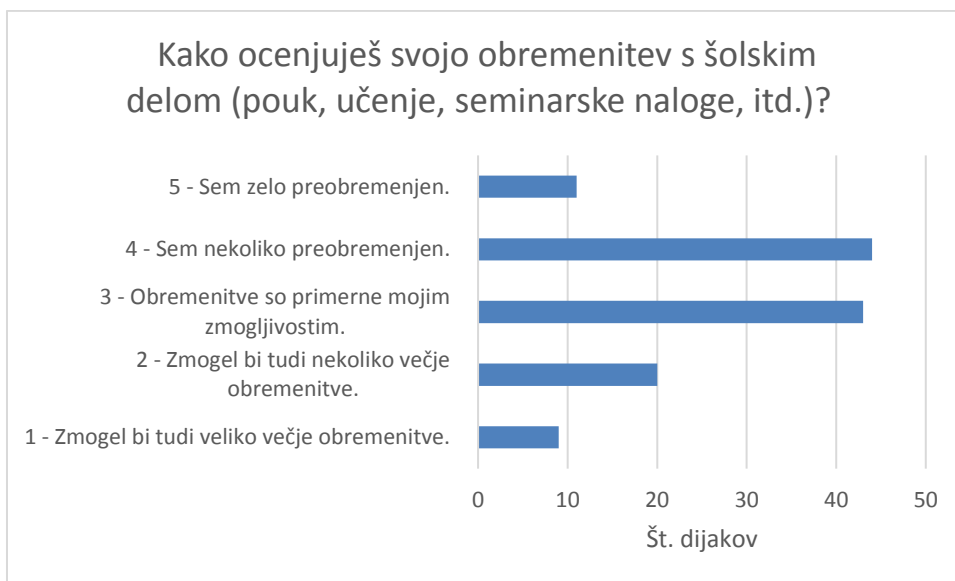
Med gimnazijci in gimnazijkami obstaja statistično pomembna razlika v občutku obremenjenosti ($U = 2399, p < 0,05$). Gimnazijke se v primerjavi z gimnazijci počutijo bolj obremenjene.

Med dijaki različnih letnikov ni statistično pomembnih razlik v občutku obremenjenosti.

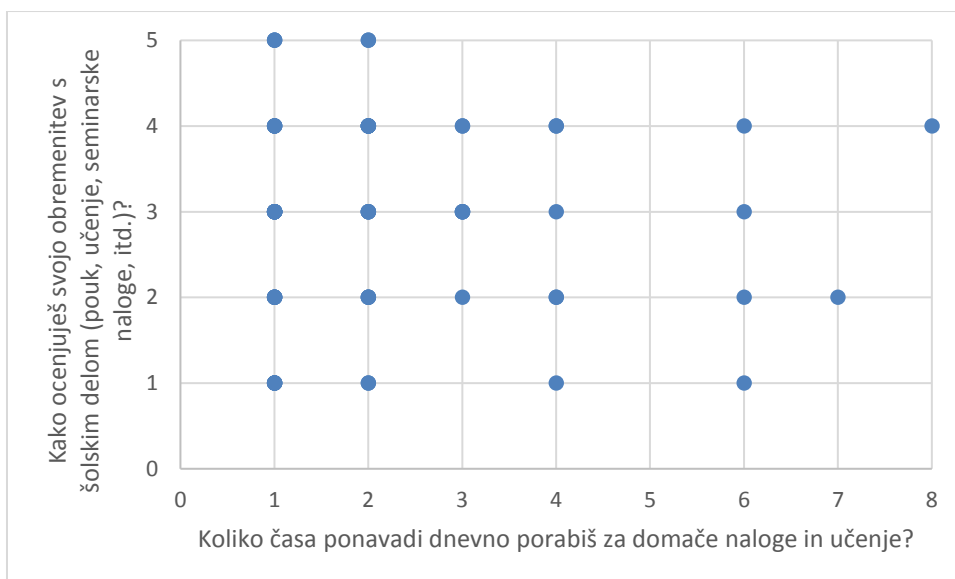
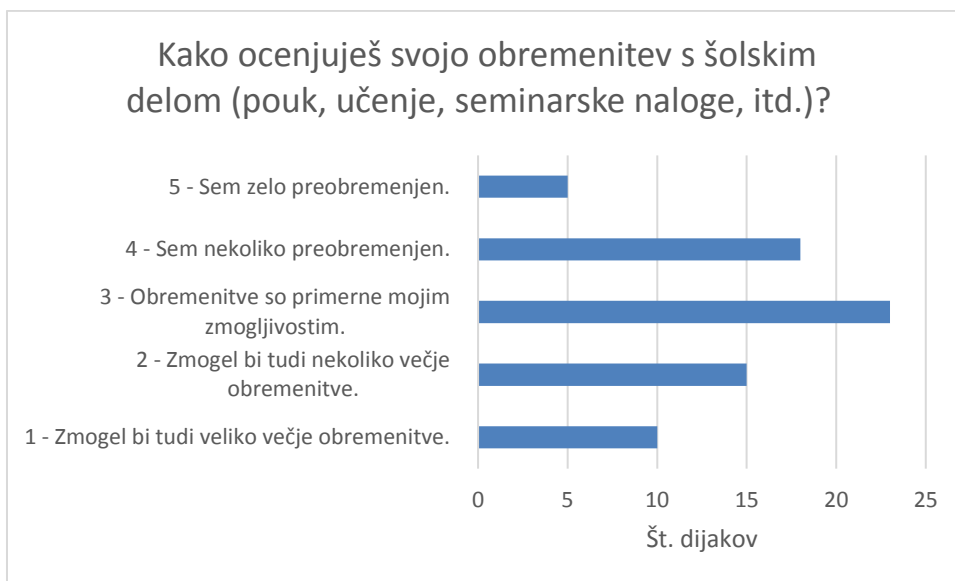
Med dijaki različnih izobraževalnih programov obstaja statistično pomembna razlika v občutku obremenjenosti ($\chi^2(2) = 6,3, p = 0,05$). Najbolj obremenjeni se počutijo gimnazijci, nekoliko manj strojni tehniki, najmanj pa se obremenjeni počutijo mehatroniki.

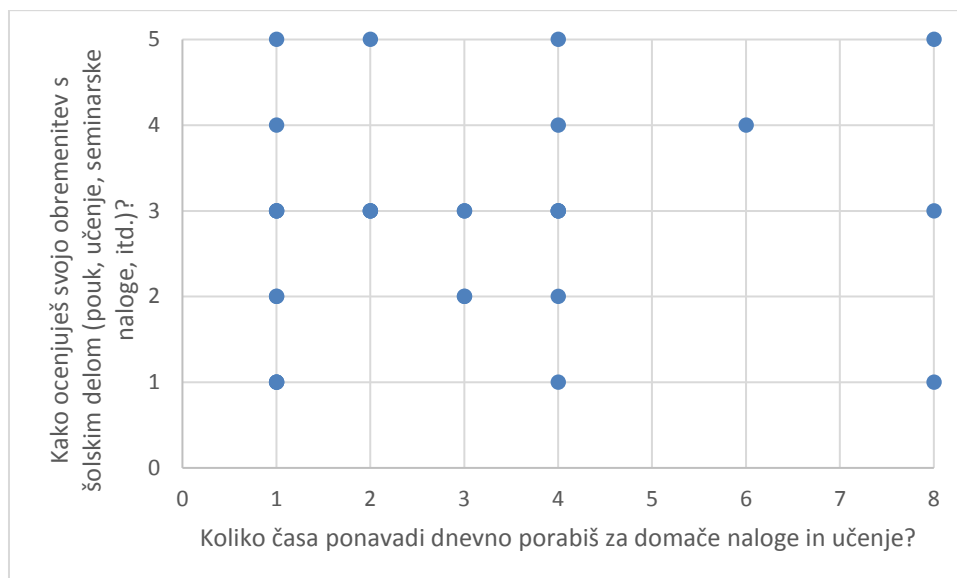
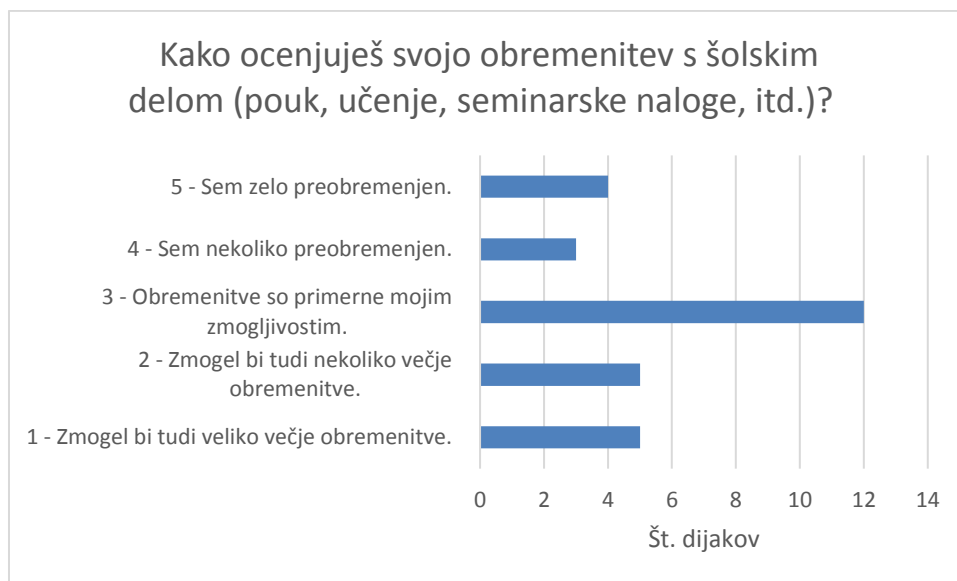
Spodaj so prikazani občutki obremenjenosti dijakov glede na izobraževalni program. Z razsevnimi diagrami so po izobraževalnih programih prikazane tudi povezanosti med količino časa, ki ga dijaki dnevno namenijo šolskemu delu, in njihovim občutkom obremenjenosti. Korelacija med količino časa, ki ga dijaki namenijo šolskemu delu, in njihovim občutkom obremenjenosti je statistično pomembna le pri gimnazijah ($\rho = 0,38, p < 0,01$), pri strojnih tehnikih in mehatronikih pa ne. Gimnazijci, ki šolskemu delu namenijo več časa, se počutijo tudi bolj obremenjeni.

Gimnazija (N = 127)

Strojni tehnik (N = 71)

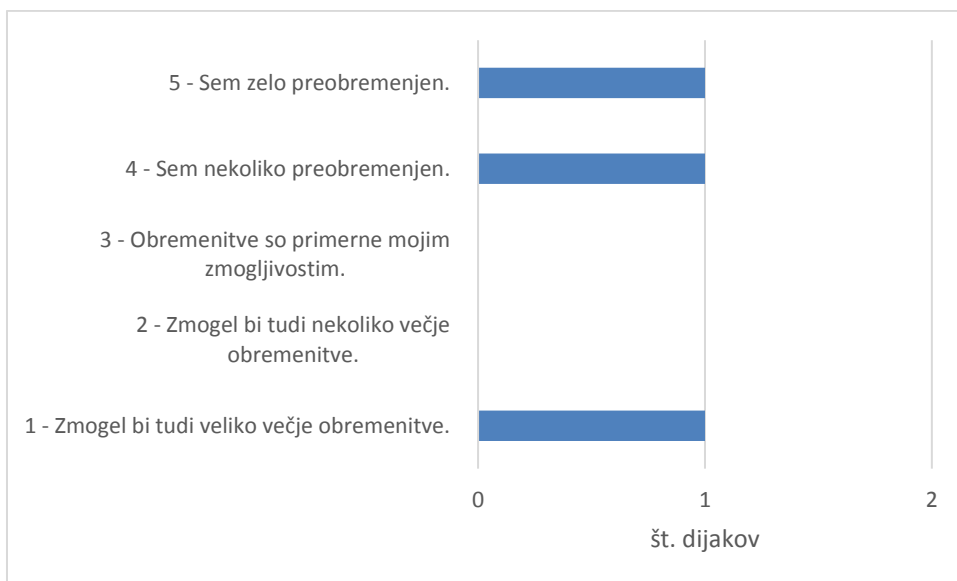

Mehatronik operater (N = 29)

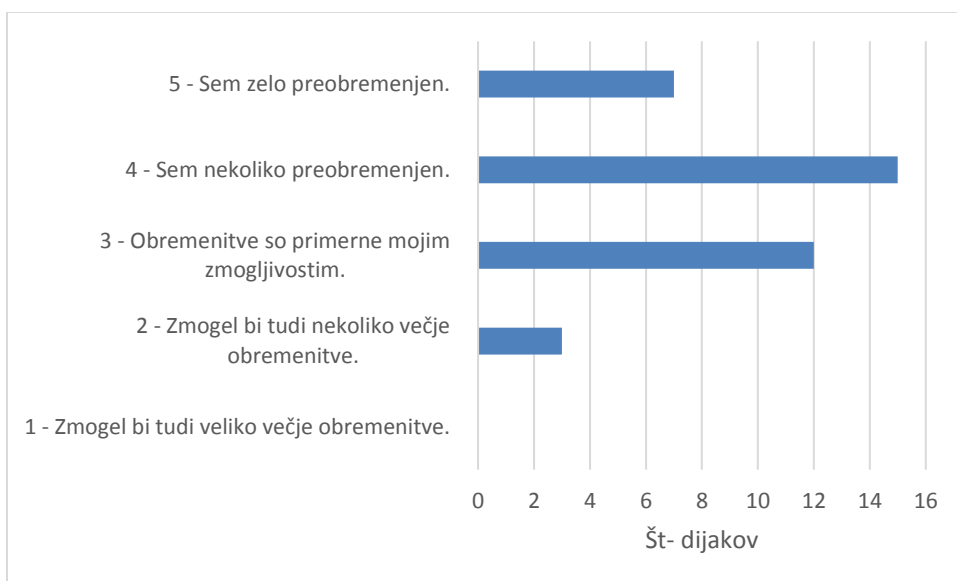
Tudi glede na predvideni splošni učni uspeh obstaja med dijaki statistično pomembna razlika ($\chi^2(2) = 14,5$, $p < 0,01$). Dijaki z nižjim učnim uspehom (nezadosten in zadosten) se počutijo bolj obremenjeni kot dijaki z višjim učnim uspehom ($\rho = -0,19$, $p < 0,01$).

Spodaj so priloženi grafični prikazi občutka obremenjenosti dijakov glede na njihov splošni učni uspeh. Dijaki so odgovarjali na vprašanje »Kako ocenjuješ svojo obremenitev s šolskim delom (pouk, učenje, seminarske naloge, itd.)?«.

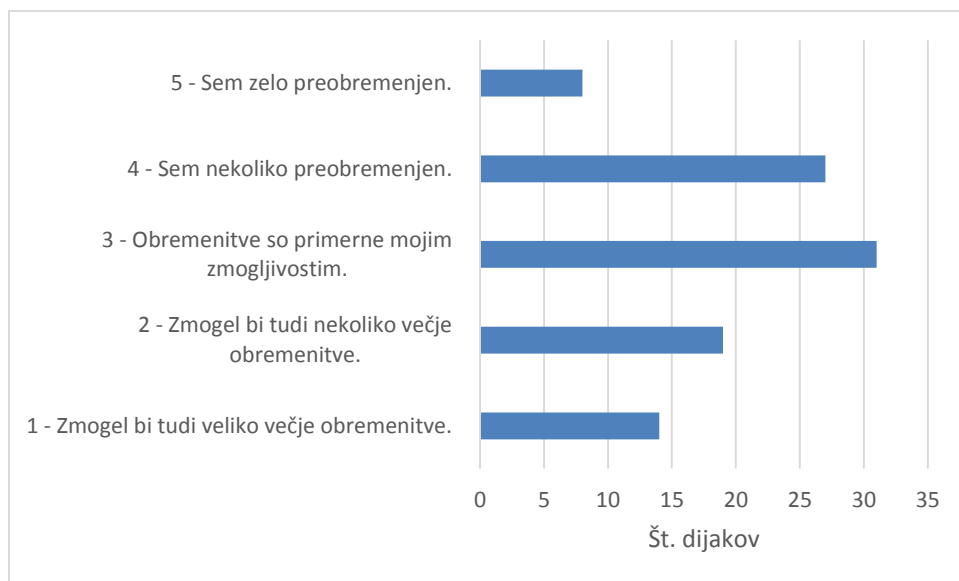
Nezadosten učni uspeh ($N = 3$)

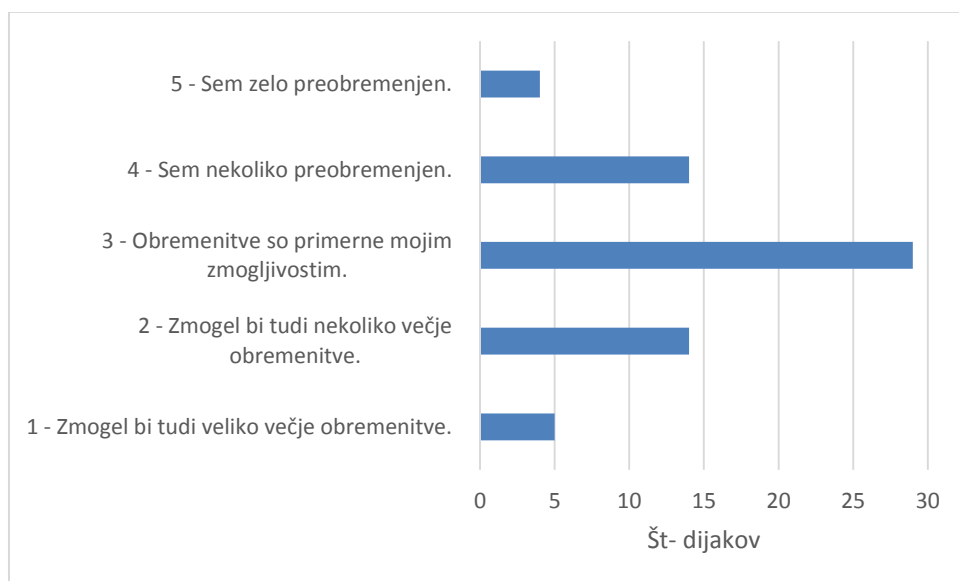
Zadosten učni uspeh ($N = 37$)

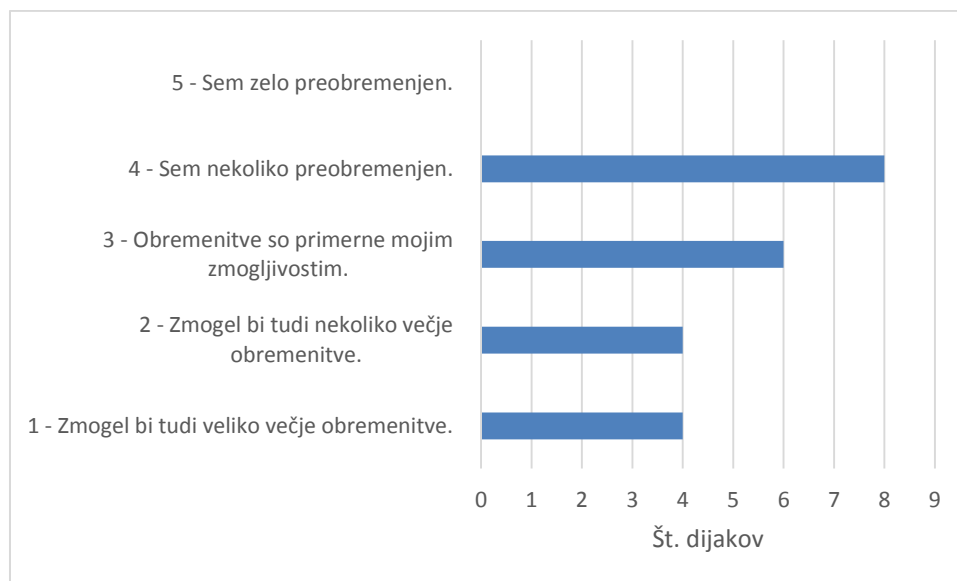

Dober učni uspeh ($N = 99$)

Prav dober učni uspeh ($N = 66$)

Odličen učni uspeh (N = 22)

Pri vseh izobraževalnih programih pa se pojavljajo dijaki, ki za šolo porabijo malo časa, a se počutijo zelo obremenjeni, in dijaki, ki za šolo porabijo veliko časa, a se počutijo malo obremenjeni.

Povzetek

Razlike med dnevno količino časa, ki ga dijaki porabijo za učenje in domače naloge, so velike. Najbolj opazne so primerjave med dijaki različnih izobraževalnih programov. Medtem ko večina gimnazijcev za šolsko delo doma porabi do 2 uri dnevno (pri čemer pričakovano gimnazijke navadno porabijo več časa za učenje kot gimnazijci), večina strojnih tehnikov šolsko delo opravi v pol ure ali v 1 uri. Med mehatroniki so večje individualne razlike, tudi vzorec je bistveno manjši. Nekateri porabijo za šolsko delo malo časa (do pol ure), drugi pa nekoliko več (do 2 uri). Veliko strojnih tehnikov bi lahko spodbudili k nekoliko večjemu časovnemu vložku v šolsko delo.

Količina časa, ki ga dijaki porabijo za šolsko delo, in njihov splošni učni uspeh nista povezana. To lahko pojasnimo z dejstvom, da na učni uspeh vpliva veliko število dejavnikov. Vložen čas je le delček celotnega modela. Verjetno imajo sposobnosti veliko večji vpliv na končni rezultat. Dijaki z višjimi sposobnostmi lahko porabijo manj časa za šolsko delo in dosežejo enak ali boljši rezultat. Poleg tega je za slovenski šolski prostor značilno, da imajo učenci in dijaki navadno zelo visoke ocene, ki niso porazdeljene po normalni porazdelitvi, in zato med njimi ne razlikujejo v zadostni meri (npr. Musek Lešnik, b. d.).

Dijake sem spraševala tudi, kako obremenjeni s šolskim delom se počutijo. Večini dijakov trenutna obremenitev ustreza. Pojavljajo pa se razlike med spoloma, med izobraževalnimi programi in med različnimi splošnimi učnimi uspehi.

Pričakovano se gimnazijke počutijo bolj obremenjene kot gimnazijci, saj za učenje porabijo več časa.

Glede na izobraževalni program se najbolj obremenjeni počutijo gimnazijci, nekoliko manj strojni tehniki in najmanj mehatroniki. Rezultati so pričakovani, saj gimnazijci namenijo več časa učenju kot

strojni tehniki in mehatroniki. Gimnazijci, ki šolskemu delu dnevno namenijo več časa, se počutijo tudi bolj obremenjeni. Je pa korelacija med količino časa, ki ga dijaki dnevno namenijo šolskemu delu, in njihovim občutkom obremenjenosti statistično pomembna le pri gimnazijcih, pri strojnih tehnikih in mehatronikih pa ne. Med gimnazijci so namreč večje individualne razlike, eni se učijo več, drugi manj. Večina strojnih tehnikov in mehatronikov pa se uči manj, zato čas učenja ne razlikuje med njimi v zadostni meri.

Dijaki z nižjim učnim uspehom se počutijo bolj obremenjeni kot dijaki z višjim učnim uspehom. Morda imajo nižje sposobnosti in potrebujejo več časa, da dosežejo minimalne standarde znanja. Lahko so obremenjeni z več preteklimi neuspehi. Ti znižujejo njihovo zavzetost za šolsko delo, ki ga čedalje bolj povezujejo z negativnimi občutki, kar jih bremeni.

Kar nekaj dijakov se zaveda, da bi zmogli nekoliko večje oz. veliko večje obremenitve. Razmisliti moramo, kako bomo take dijake v razredu prepoznali in jih ustrezno spodbudili, da bi bolje izkoristili svoje potenciale.

Posebno pozornost terjajo dijaki, ki za šolo porabijo malo časa, a se počutijo zelo obremenjeni, in dijaki, ki za šolo porabijo veliko časa, a se počutijo malo obremenjeni. Te ugotovitve so skladne z izsledki raziskovalne naloge K. Šabec (1991), ki je tudi sama opazila pojavljanje dijakov, ki se počutijo obremenjeni ob manjši količini šolskega dela, in dijakov, ki za šolo porabijo več časa, a hkrati menijo, da bi zmogli še večje obremenitve. Morda prve bolj kot samo učenje bremeni že misel, da se bodo morali učiti, vendar se le stežka pripravijo k delu. Morda so obremenjeni z mislimi na pretekle neuspehe, ki jim znižujejo motivacijo. Razmisliti je potrebno, kdo v razredu bi lahko izkazoval tak vzorec vedenja in kako ga prepoznati. Tem dijakom bi morda ustrezala pomoč pri organiziranju časa za šolsko delo. Iskati je potrebno vsak najmanjši napredek in izpostaviti njihov uspeh z namenom povečanja motivacije in pozitivnih občutij ob šolskem delu. Obenem je potrebno biti pozoren na dijake, ki šoli namenijo veliko časa in hkrati menijo, da bi zmogli še veliko več. Ob sočasno močno izraženem perfekcionizmu in visokih zahtevah do sebe se pri takih dijakih lahko pojavijo tudi simptomi izgorelosti (Pšeničny, 2008).

Zavedati se je potrebno, da je šola oz. obremenjenost s šolo med mladostniki lahko velik vir stresa. Pri učencih z visoko ravnijo stresa se bolj verjetno pojavijo psihosomatski simptomi (Torsheim in Wold, 2001; v Jeriček Klanšček, Roškar, Vinko in Hočevar Grom, 2018) ter čustvene in vedenjske težave (Flouri in Panourgia, 2014; v Jeriček Klanšček idr., 2018). Med duševnimi težavami otrok in mladostnikov med 6. in 19. letom starosti je reakcija na hud stres eden najpogostejših razlogov za obisk zdravnika. Med letoma 2008 in 2015 je naraščalo število zunajbolnišničnih obravnav zaradi reakcije na hud stres, pri čemer število obravnav narašča predvsem v starostni skupini od 15 do 19 let. Število reakcij na hud stres se verjetno povečuje, možno pa je, da posamezniki tudi pogosteje poiščejo strokovno pomoč in je posledično tudi število obravnav višje (Jeriček Klanšček idr., 2018).

Slovenski najstniki so v primerjavi z najstniki drugih držav bolj obremenjeni z delom za šolo. Medtem ko po podatkih raziskave Z zdravjem povezano vedenje v šolskem obdobju (HBCS; v Jeriček Klanšček idr., 2018) obremenjenost z delom za šolo v obdobju od leta 2002 do leta 2014 pri dekletih narašča, pa pri fantih upada in je v letu 2014 pri 15-letnih fantih nižja od povprečja drugih sodelujočih držav. Dekleta so bolj dovzetna za posledice predvsem s šolo povezanega stresa (West in Sweeting, 2003; v Jeriček Klanšček idr., 2018), kar se je pokazalo tudi v moji raziskavi, saj so dekleta poročala o večji

obremenjenosti s šolo. Dekletom je zato potrebno nameniti posebno pozornost pri načrtovanju preventivnih dejavnosti na področju duševnega zdravja.

Literatura

Jeriček Klanšček, H., Rožkar, S., Vinko, M. in Hočevar Grom, A. (ur.). (2018). *Duševno zdravje otrok in mladostnikov v Sloveniji*. Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje.

Musek Lešnik, K. (b. d.). Ali so ocene v slovenski osnovni šoli previsoke? Sneto z naslova (21. 8. 2018): http://www.ipsos.si/VPR_So%20ocene%20previsoke.html

Pšeničny, A. (2008). *Prepoznavanje in preprečevanje izgorelosti*. Sneto za naslova (12. 7. 2018): https://www.burnout.si/uploads/clanki/izgorelost%20poljudni/08_11Didaktalzgorelost.pdf

Šabec, K. (1991). *Obremenjenost učencev* (neobjavljena raziskovalna naloga). Gimnazija Jurija Vege Idrija, Idrija.

Ana Bajt, šolska svetovalna služba